

YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2019-2022**Rautavaaran kunta, elinvoimalautakunta 2019**

1 Johdanto

Rautavaaran kunnan elinvoimalautakunta on kunnan ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomainen. Rautavaaran kunta ostaa ympäristönsuojelupalvelut Kuopion kaupungilta 1pv/viikko.

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen valvontasuunnitelma, joka koskee ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa kuvataan lisäksi valvonnan järjestäminen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, jonka lautakunta hyväksyy kerran valtuustokaudessa. Valvontasuunnitelmaan voidaan liittää myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja tarkastustiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Valvontasuunnitelmassa esitetään riskinarvioinnin perusteet ja kuvataan, kuinka riskinarviointi ohjaa valvontaohjelman laatimista. Tarkemmin ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset ja muu säännöllinen valvonta kuvataan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vuosittain laatimassa valvontaohjelmassa. Yksityiskohmainen valvontaohjelma ei ole julkinen, mutta toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastuksista ja muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on toimia yleisenä valvontaviranomaisena ja tehdä yleisen edun valvontaa ympäristölainsäädännön mukaisesti. Merkittävässä asemassa valvonnassa on ympäristönsuojelun erityislakien mukaisten lupien ja päätösten valvonta. Lisäksi valvonta kohdistuu erityisesti ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla annettujen valtioneuvoston asetusten ja päätösten noudattamiseen.

Valvontasuunnitelmalla pyritään kehittämään alueellisten ympäristönsuojelupalvelujen valvontatoiminnan suunnitelmallisuutta ja parantamaan valvonnan yhteydessä tuotettavan ympäristötiedon laatua ja saatavuutta. Suunnitelmallisen valvonnan avulla voidaan myös yleisesti edistää ympäristönsuojelun valtakunnallisten tavoitteiden toteutusta.

Ympäristönsuojelun tavoitteena on, että sen tekemä valvonta on mahdollisimman suunnitelmallista, riittävää ja avointa. Ympäristönsuojelu noudattaa valvontakäytännössään voimassa olevaa lainsäädäntöä ja ympäristöhallinnon asiasta antamia ohjeita. Omat toimintatapaohjeet tukevat valvontatoimenpiteitä.

Tähän ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan on kirjattu ympäristölupavelvollisten laitosten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusten ja muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa myös muiden ympäristöriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun, joissa valvontaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

2. Rautavaaran ympäristöolosuhteet

Rautavaaran alueella on noin 1600 asukasta.

Rautavaaran alueella on maa- ja metsätaloutta, jonkin verran pienteollisuutta, energiantuotantoa ja maa-ainestenottoa.

Ympäristövaikutuksille herkkiä alueita ovat taajaman asutusalue, pohjavesialueet, vesistöjen ranta-alueet sekä luonnonsuojelualueet.

3. Valvontaa ohjaavat säädökset

Lautakunnan toimivaltaan kuuluvat lupa- ja ilmoitusmenettelyt määräytyvät ympäristönsuojelun erityislainsäädännön ja kunnan hallintosäännön perusteella. Lupa- ja ilmoitusmenettelyt ovat pääosin ns. ennakkovalvontaa, joskin valvontaan sisältyy myös jälkivalvonnan elementtejä.

Elinvoimalautakunta valvoo ensisijaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemiä lupa- ja ilmoituspäätöksiä. Lisäksi elinvoimalautakunnalla on oikeus valvoa valtion aluehallintoviraston (AVI) ja aikaisemmin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) myöntämiä lupia ja ilmoituspäätöksiä.

Valvontatoimintaa ohjaavat lisäksi jälkivalvonnan piiriin kuuluvat säädökset (normiohjaus). Ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla on annettu lukuisa joukko valtioneuvoston asetuksia ja päätöksiä, joilla on täsmennetty ympäristönsuojelun vaatimustasoa mm. erilaisten päästöjen ja ympäristön tilan osalta. Osa valtioneuvoston asetuksista on sitovia. Erityisesti niihin voi kohdistua jälkivalvontaa.

4. Riskinarviointi

Ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin, jossa on otettu huomioon sekä toiminnasta että sijainnista aiheutuvat riskit. Riskillä tarkoitetaan toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa sekä päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa. Riskin merkittävyyteen vaikuttaa sen toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan seurauksen vakavuus.

Valvontakohteiden riskinarviointi tehdään kolmivaiheisena

- toimialakohtaiset ympäristöriskit
- laitoskohtaiset ympäristöriskit
- laitoskohtaisten ympäristöriskien merkittävyys

Toimialakohtainen riskinarviointi

g.k.
1.1.

Toimialakohtaisessa riskinarvioinnissa tunnistetaan toiminnoista aiheutuvat ympäristöriskit. Arvioinnissa käytettävät riskit ovat

- ilmapäästöjen (ml. pöly ja haju) määrä ja laatu,
- melupäästöt ja värinä,
- viemäriin johdettavien jätevesien määrä ja laatu,
- vesistöön ja maastoon johdettavien jätevesien määrä ja laatu,
- muodostuvien jätteiden määrä ja laatu,
- päästöt maaperään ja pohjaveteen,
- roskaantuminen ja epäsiisteys,
- vaarallisten aineiden määrä sekä
- onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski.

Riskipisteityksen perusteella toimialat sijoittuvat riskiluokkiin, joita on neljä.

Asteikko riskeille on 0-3:

0 = ei riskiä, toiminnalla ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia

1 = vähäinen, lyhytaikainen viihtyvyyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa

2 = kohtalainen, aiheuttaa viihtyvyyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa

3 = merkittävä, aiheuttaa vaaraa terveydelle, merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa

Laitoskohtainen riskinarviointi

Laitoskohtaisesti arvioidaan tarkemmin toimintaan liittyviä ympäristöriskejä. Arvioinnissa otetaan huomioon

1. toiminnan sijaintiin liittyvät riskit
 - asutuksen/loma-asutuksen läheisyys
 - vaikutuspiirissä olevat muut herkät kohteet (koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet)
 - sijainti tärkeällä pohjavesialueella
 - sijainti vesistön äärellä (ranta-alue, 100 m rantaviivasta)
2. itse toimintaan liittyvät riskit
 - toiminnan laajuus
 - tilat ja laitteet
 - kemikaalien varastointi
 - valvontahistoria
 - o tarkkailujen määrä ja vaativuus
 - o raportoinnin määrä ja vaativuus
 - o lupamääräysten ja säädösten noudattaminen
 - o tapahtuneet onnettomuudet ja poikkeustilanteet
 - o vapaaehtoiset ympäristöjärjestelmät

L.K.
T.T.

Laitoskohtainen riskinarviointi tehdään pisteyttämällä **sijaintiin ja toimintaan** liittyvät riskit (0 = ei riskiä, 1 = riski). Tähän pistemäärään lisätään toimialakohtaiset riskipisteet.

Riskiluokkaa tarkastellaan vielä laitoskohtaisen riskimatriisin avulla, jossa arvioidaan kohteen päästöjen todennäköisyyden ja seurausten muodostamaa riskiä. Jos tämä riski poikkeaa pisteytyksellä saadusta riskiluokasta, muutetaan riskimatriisin perusteella riskiluokkaa joko ylös- tai alaspäin. Tällä tavoin tehtävä riskiluokan muutos on perusteltava.

Riskimatriisissa otetaan huomioon

- päästön todennäköisyys
 - päästön todennäköisyys on **pieni**
 - päästön todennäköisyys on **kohtuullinen** (enintään kerran vuodessa)
 - päästön todennäköisyys on **suuri** (useita kertoja vuodessa)
- päästön seurauksen vakavuus
 - päästö aiheuttaa lyhytaikaista viihtyvyyshaittaa, ei ympäristön pilaantumisvaaraa, **lievä**
 - päästö aiheuttaa viihtyvyyshaittaa ja/tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, **kohtalainen**
 - päästö aiheuttaa vaaraa terveydelle ja/tai merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa, **vakava**

Riskiluokan määrittäminen matriisin avulla

todennäköisyys	riskiluokka/valvontaluokka		
suuri	III	II	I
kohtuullinen	IV	II	I
pieni	IV	III	II
seuraus	lievä	kohtuullinen vakava	

5. Valvontaluokat

Riskiluokka I, valvontaluokka I

Ympäristöpäästöllä voi olla terveyden ja ympäristön tilaan liittyviä merkittäviä seurauksia. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Toimintaa on valvottava tiheästi, valvontakäynnit kerran vuodessa.

Riskiluokka II, valvontaluokka II

Ympäristöpäästöllä voi olla viihtyvyyteen ja ympäristöntilaan liittyviä, kestoaltaan vaihtelevia seurauksia. Toimintaa on valvottava tavanomaista tiheämmin, valvontakäynnit kerran kolmessa vuodessa.

Riskiluokka III, valvontaluokka III

A.K.
T.T.

Ympäristöpäästöllä voi olla vähäisiä ja lyhytaikaisia vaikutuksia. Ei aiheuta ympäristön pilaantumista. Toimintaa on valvottava tavanomaisella tiheydellä, kerran viidessä vuodessa.

Riskiluokka IV, valvontaluokka IV

Ympäristöpäästöllä ei juurikaan ole vaikutusta ympäristöön. Toimintaa on valvottava tavanomaista harvemmin, valvontakäynnit kerran kahdeksassa vuodessa tai harvemmin.

Valvontaohjelmassa voidaan käyttää riskiarvioinnin lisäksi otantamenettelyä. Otantamenettelyä käytetään jätehuollon ja maatalouden valvontakohteissa. Otanta tehdään riskiperusteisesti. Muutoin valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan pääosin järjestelmällisesti niille määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltäessä on otettu huomioon toimialakohtaisen ja laitokohtaisen riskinarvioinnin tulokset.

6. Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

6.1 Luvanvaraiset (YsL 27 §) ja rekisteröitävät kohteet (YsL 116 §)

Yksi ympäristönsuojelun keskeisistä ohjauskeinoista on ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen ympäristölupa, joka koskee ympäristöä eri tavoin kuormittavia toimintoja. Rautavaaralla ympäristölupaviranomaisina toimivat Itä-Suomen aluehallintovirasto ja Elinvoimalautakunta. Toiminnan luvanvaraisuudesta ja ympäristölupaviranomaisten toimivalta-ajasta on säädetty ympäristönsuojelulaissa ja ympäristönsuojeluasetuksessa.

Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnalle myönnetään ympäristölupa, mikäli se täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden perusteella annettujen valtioneuvoston asetusten vaatimukset eikä ole ristiriidassa YsL 49 § ja 51 §:n mukaisten säädösten, suunnitelmien ja ohjelmien kanssa. Lupamääräyksillä on keskeinen merkitys toiminnan järjestämisen kannalta. Niillä ohjataan toiminnan järjestämistä siten, että siitä aiheutuva ympäristökuormitus on hyväksyttävällä tasolla.

Ympäristönsuojelulain 116 §:n perusteella osa valvottavista toiminnoista rekisteröidään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Näitä toimintoja ja niiden ympäristövaikutuksia valvotaan toimialakohtaisten valtioneuvoston asetusten perusteella (normivalvonta). Niissä on määritelty toimintojen ympäristönsuojelulliset vaatimukset. Tällaisia ympäristönsuojelulain nojalla rekisteröitäviä toimintoja ovat

- polttonesteiden jakeluasemat
- pienet polttolaitokset
- asfalttiasemat
- kemialliset pesulat
- tietyt orgaanisia liuottimia käyttävät laitokset

Luvanvaraiset ja rekisteröidyt kohteet on luetteloitu.

AK
T.T.

Ympäristöluvanvaraiset ja rekisteröidyt toiminnot		
Metalliteollisuus		
Energiantuotanto		
Kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely tai polttoaineiden valmistus	1	
Haihtuvia orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta		
Kivenlouhimot ja murskaus	6	
Asfalttiasema		
Betoniasema		
Pesula		
Lihankäsittelylaitos		
Kalastustuotteiden käsittely		
Virvoitusjuomatehdas		
Elintarviketeollisuus		
Rehujen valmistus		
Eläinsuojat	9	
Liikennevarikot		
Ulkona sijaitseva ampumarata ja moottoriurheilurata	1	
Krematorio tai lemmikkieläinten polttilaitos		
Jätteidensä ammattimainen tai laitospäinen käsittely sekä jätevesien käsittely	1	
Naapurisuussuhdelain 17 §:n mukainen toiminta, laitospäinen arvio		
Satamat		

Ympäristöluvan omaavia ja rekisteröityjä laitoksia ja toimintoja valvotaan vuosittain laadittavan valvontaohjelman mukaisesti. Valvontaohjelman perusteena on laitosten ja toimintojen luokittelu eri valvontaluokkiin (suunnitelmallisten tarkastusten väli).

Lupapäätösten valvonnassa sekä normivalvonnassa alueellisilla ympäristönsuojelupalveluilla on käytettävissä seuraavia keinoja:

- tarkastuskäynnit ja neuvottelut
- esitettyjen selvitysten ja suunnitelmien hyväksyminen
- raportointien tarkastaminen
- tarkkailutulosten seuranta
- toimintaa koskevien lausuntojen antaminen
- toiminnanharjoittajille tehtävät kyselyt
- toimialakohtaiset selvitykset
- pakkokeinot
- yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Rautavaaran alueella ympäristölupavelvollisia toimintoja valvovat Rautavaaran kunnan elinvoimalautakunta ja Pohjois-Savon ELY-keskus. Toiminnoilla, joissa lupaviranomainen on aluehallintovirasto, ensisijainen valvontavastuu on Pohjois-Savon ELY-keskuksella.

Valvonnalla varmistetaan siitä, että luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa ja että luvissa ja valtioneuvoston asetuksissa asetetut vaatimukset täyttyvät. Valvontaviranomaisen tehtävänä on reagoida laiminlyönteihin. Valvonnan tavoitteena on myös tiedottaa toiminnanharjoittajille tulossa olevista lainsäädännön muutoksista jo etukäteen, millä taataan toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Kunkin laitoksen tarkkailuohjelman mukaiset näytteenotot, analyysit ja mittaukset toiminnanharjoittaja tekee itse tai teettää ulkopuolisilla. Valvontaviranomainen valvoo, että toiminnanharjoittajan tekemä tarkkailu on riittävän laadukasta. Toiminnanharjoittajan tekemään tarkkailuun liittyy säännöllinen raportointi valvontaviranomaisille.

Valvonnassa elinvoimalautakunta seuraa muun muassa:

- laitoksen kuormitusta ja päästörajojen ylityksiä
- muutoksia toiminnan laadussa ja laajuudessa
- parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja parhaan ympäristökäytännön toteutumista
- yrityksen ympäristöasiantuntemuksen riittävyyttä suhteessa toiminnan ympäristöriskeihin
- luvassa toiminnalle asetettujen vakuuksien riittävyyttä
- toiminnasta aiheutuneita ympäristövaikutuksia verrattuna ympäristöluvan perusteena olleeseen tilanteeseen.

Mikäli elinvoimalautakunta toteaa, ettei toiminta täytä luvassa tai valtioneuvoston asetuksessa asetettuja vaatimuksia, se edellyttää toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi tai harkitsee, onko luvan muuttaminen tarpeen.

Ympäristölupien valvonnan yhteydessä tehdään myös REACH-asetuksen mukaista kemikaalivalvontaa erityisesti kohteissa, joissa kemikaalien käyttö ja varastointi on merkittävää. Lisäksi tehdään fluorattuja kasvihuonekaasuja (F-kaasuasetus) koskevaa valvontaa.

6.5 Muiden kuin ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen laitosten valvonta

Muiden kuin ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen laitosten valvonta pohjautuu ensisijaisesti jätelain 124 §:ään, jonka mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava laitokset ja toiminnat, joissa syntyy vaarallista jätettä. Valvonnan pääpaino on vaarallisissa jätteissä, mutta samalla tarkastetaan myös muu jätehuolto ja selvitetään toiminnan muita päästöjä ja ympäristövaikutuksia.

6.6 Ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaiset ilmoitukset (ilmoitus häiritsevää melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta)

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 118 §). Ilmoitukset koskevat pääasiassa tilapäistä murskausta, louhintaa, rakentamista tai erilaisia ulkoilmatapahtumia (ulkoilmakonsertit, moottoriurheilukilpailut jne.). Ilmoitusten käsittelyyn liitetään tarvittaessa tarkastus.

Ilmoituksista tehdään päätös, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta. Jälkivalvontatarkastukset tehdään suurimpiin ulkoilmakonsertteihin sekä moottoriurheilukilpailuihin ja tilapäisiin murskaustöihin.

6.7 Ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaiset ilmoitukset (ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta)

Koeluonteisesta lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun seikan selvittämiseksi, on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 119 §).

Ilmoitukset koeluonteisista toiminnoista voivat liittyä mm. jonkin polttoaineen tai puhdistustekniikan määräaikaiseen kokeiluun prosessissa tai esimerkiksi jonkin jättemateriaalin käyttöön. Ilmoituksista tehdään aina päätös. Päätökseen sisältyy usein raportointivelvoitteita toiminnan tuloksista.

Koeluonteisiin toimintoihin liittyviä tarkastuksia tehdään tarpeen mukaan.

6.8 Ympäristönsuojelulain 120 §:n mukaiset ilmoitukset (ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta)

Onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä tai rakennelman tai laitteen purkamisen poikkeuksellisesta tilanteesta, josta aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai aiheutuu erityisiä toimia jätehuollossa, on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 120 §).

Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta voi liittyä mm. isoihin purkutöihin, joissa muodostuu paljon jätteitä, poikkeuksellisen haitallisia jätteitä tai joissa purkutyöstä voi aiheutua esimerkiksi merkittävää melu- tai pölyhaittaa. Ilmoituksista tehdään aina päätös. Kohde tarkastetaan aina ilmoituspäätöksen valmistelun yhteydessä. Päätökseen sisältyy usein raportointivelvoitteita kuten jätekirjanpito.

6.9 Talousjätevesiasetuksen valvonta

Jätevesisuunnitelmat tarkastetaan yhteistyössärakennusvalvonnan kanssa.

6.10 Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Rautavaaralla on ympäristönsuojelumääräykset. Paikalliset olosuhteet huomioon otta-
villa määräyksillä ehkäistään ympäristön pilaantumista sekä vähennetään pilaantumi-
sista aiheutuvia halttoja. Ympäristönsuojelumääräyksistä voidaan poiketa tietyin edel-
lytyksin. Poikkeamispäätös valmistellaan elinvoimalautakunnassa. Ympäristönsuojelu-
määräysten mukaiset valvontatehtävät tulevat poikkeamispäätösten lisäksi vireille lä-
hinnä yleisöilmoitusten ja valitusten kautta.

6.11 Asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoitta- misesta (1250/2014)

Eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamista koskevan
asetuksen (1250/2014) ja ympäristönsuojelulain 172 §:n mukaiset valvontailmoitukset
käsitellään pääasiallisesti toimistotyönä kirjallisen aineiston ja asiakkaan kanssa tehdyn
neuvottelun perusteella. Tarkastus tehdään harkinnan mukaisesti tarvittaessa.

6.12 Muu maatalouden valvonta

Maatalouden toiminnanharjoittajiin, jotka eivät ole lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintime-
nettelyjen piirissä, valvontaa kohdistetaan siten, että voidaan arvioida toimiala- ja
myös kohdekohtaisesti ympäristönsuojelun ja jätehuollon tilaa ja tasoa. Osa valvon-
nasta toteutuu tarkastuksina ja neuvotteluna asiakkailta tulleiden valitusten perus-
teella, osa muilta viranomaistahoilta tulleiden ilmoitusten johdosta. Esimerkiksi Poh-
jois-Savon ELY-keskuksen maatalouselinkeinojen vastuualueen tukivalvonnassa tie-
doksi tulleista rikkomusepäilyistä annetaan lausunto. Maatalouden ympäristönsuojelua
koskevia lausuntoja annetaan myös esimerkiksi rakennusvalvontapalveluille rakennus-
lupien ja -ilmoitusten sekä toimenpidelupien yhteydessä. Toimialakohtaisia selvityksiä
on tehty esimerkiksi hevostallien ympäristökuormituksesta.

7. Jätelain valvonta

Jätelain nojalla valvottavien toimintojen valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin ym-
päristölupavelvoillisten ja rekisteröityjen toimintojen valvontakeinoja ja -menettelyjä.
Jätelain nojalla tehtävän valvonnan keinoja ovat mm. toiminnanharjoittajan lähettä-
mät raportit ja seurannat sekä jätteiden vastaanottajien ja käsittelijöiden raportoinnin
seuraaminen.

A.K.
T.T.

Valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä (JäteL 124 §).

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyneen jätteen sekä ominaisuuksiltaan, koostumukseltaan ja määrältään siihen rinnastettavan valtion, kunnan, seurakunnan sekä julkisoikeudellisen yhteisön ja yhdistyksen julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyneen jätteen kuljetus, hyödyntäminen ja käsittely sekä vaarallisen jätteen hyödyntäminen ja käsittely, jollei kyse ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.

Valvonnassa seurataan jätelain veloitteiden toteutumista. Asuinkiinteistöjen jätehuollon säädöstenmukaisuutta seurataan lähinnä kirjallisesti palveluntuottajien raporttien, kirjallisten yhteenvetojen sekä jätehuollon asiakasrekisterin perusteella. Tarkastuksia asuinkiinteistöille tehdään harkinnan perusteella tarvittaessa.

Yritysten jätehuoltoa valvotaan seuraamalla jätteiden vastaanottajien ja käsittelijöiden vastaanottoraportteja

Jätehuollon valvontakohteiden valvontaluokka määräytyy pitkälti toimialan tai toiminnanharjoittajan ympäristöriskialttiuden sekä toiminnan laajuuden perusteella. Tarkastusten valinnassa käytetään otantaa.

Kunnan velvollisuuksiin kuuluu myös jätelain 100 §:n mukainen jätteiden ammattimaisen keräyksen rekisteröinti jätehuoltorekisteriin.

Tuottajavastuisten jätteiden jätehuollon järjestäminen kuuluu JäteL 18 §:n mukaan tuottajalle, joka myy tai ammattimaisesti saattaa markkinoille tuotteita.

Pirkanmaan ELY-keskus ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista

Ympäristön roskaantuminen voi tulla ilmi kuntalaisilta tulevana valituksina ja yhteydenottoina tai valvontaviranomaisten omasta aloitteesta.

8. Vesilain valvonta

Vesilaille säädellään erilaisia vesitaloushankkeita, kuten vesien käyttöä, vesistörakentamista, uittoa, ojitusta, vesistöjärjestelyjä ja veden ottamista. Vesilain mukainen lupaviranomainen on Itä-Suomen aluehallintovirasto. Lautakunta ratkaisee lähinnä ojitusasioihin liittyviä erimielisyyksiä.

Valvontaviranomaisia ovat Pohjois-Savon ELY-keskus ja elinvoimalautakunta. Vesilain mukainen viranomaisten toimivalta on pääosin jakamatonta, ja menettelyistä sovitaan yleensä tapauskohtaisesti. Ruoppauksista ja suuremmista ojituksista on kuitenkin ilmoitettava ELY-keskukselle. Vesilain mukaiset lupa- ja valvonta-asiat voivat tulla vireille asianosaisten yhteydenottoina tai viranomaisten omasta aloitteesta.

10. Maa-ainelain valvonta

Maa-ainelain 4 §:n mukainen maa-ainelupa on yksi maiseman- sekä pohjaveden- ja luonnonsuojelun ohjauskeino. Maa-ainelupia valvoo elinvoimalautakunta. Valvonnalla varmistetaan siitä, että luvassa toiminnalle asetetut vaatimukset täyttyvät. Valvontaviranomaisen tehtävänä on reagoida laiminlyönteihin. Valvonnan tavoitteena on myös tiedottaa toiminnanharjoittajille tulossa olevista lainsäädännön muutoksista jo etukäteen, millä taataan toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Luvat ja vuosittain otto kirjataan Notto-järjestelmään.

Maa-ainelupien valvontatiheys perustuu seuraaviin näkökohtiin:

- toiminnan laajuus
- toiminnan sijainti mm. suhteessa asutukseen, loma-asutukseen, pohjavesialueisiin, luontokohteisiin, virkistysalueisiin
- kokemukset siitä, kuinka toiminta noudattaa maa-ainelupaa
- pohjavesitarkkailu

Myös kotitarveottoa valvotaan.

11. Vesihuoltolain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena. Tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon sekä käsitellä lain 11 §:n tai 17 c §:n mukaisia vapautushakemuksia. Vapautushakemusten käsittelyn yhteydessä tehdään kohteeseen tarkastus. Valvontakohteet tulevat vireille myös rakennusvalvonnassa käsittelyssä olevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien tai naapurivalitusten myötä.

12. Maastoliikennelain ja vesiliikennelain valvonta

Maastoliikennelain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu ELY-keskuksille ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan tehtäviin kuuluvat muun muassa moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksyminen ja niiden valvonta sekä lupien myöntäminen moottoriajoneuvokilpailuihin ja -harjoituksiin sekä niiden valvonta.

Vesiliikennelain mukaan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää luvat moottoriajoneuvoja koskeviin harjoituksiin ja kilpailuihin. Kohteet valvotaan tapauskohtaisesti.

Handwritten signature and date:
 P.K.
 7.11.

13. Maaperän kunnostustöiden ja maaperätutkimusten valvonta

Maaperän kunnostustöihin liittyvät ympäristöluvut myöntää Itä-Suomen aluehallintovirasto. Kunnostustöihin liittyvät ilmoituspäätökset puolestaan antaa Pohjois-Savon ELY-keskus. Maaperän kunnostustöitä valvovat sekä Pohjois-Savon ELY-keskus ja elinvoimalautakunta. Ulkopuolinen laadunvalvoja ohjaa työmaalla kunnostustyön tekemistä ja raportoi kunnostustyöt valvontaviranomaisille. Päivityksen MATTI-tietokantaan tekee Pohjois-Savon ELY-keskus.

14. Viranomaisten välinen yhteistyö

Ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pohjois-Savon ELY-keskus on valtion yleinen valvontaviranomainen. Valtion ympäristölupaviranomaisena toimii Itä-Suomen aluehallintovirasto. Yhteistyö ELY-keskuksen kanssa koostuu lausunnoista, tarkastuksista ja muusta valvontayhteistyöstä. Lisäksi järjestetään neuvottelu- ja koulutustilaisuuksia. Yhteisessä käytössä on myös valtionhallinnon YLVA-tietojärjestelmä, johon on kirjattu myös kuntien valvontakohteet. Maatalousasioissa yhteistyötä tehdään myös ELY-keskuksen E-vastuualueen kanssa.

Jätehuollon valvonnassa tehdään tiivistä yhteistyötä Savo-Pielisen jätelautakunnan kanssa.

Ympäristövahingon sattuessa yhteistyötä tehdään pelastuslaitoksen, ELY-keskuksen ja poliisin kanssa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi öljy- ja kemikaalivahingot tai liikenneonnettomuudet.

15. Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa. Tällöin voidaan antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminta välittömästi. Välittömät valvontakeinot ovat aina luonteeltaan väliaikaisia ja ne on vietävä viranomaisen käsiteltäväksi viivytyksettä.

Havaittuaan lainvastaisen tilanteen valvontaviranomaisella on lakisääteinen velvollisuus tutkintapyyntöön tekemiseen esitutkintaviranomaiselle. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

16. Valvontaohjelma

Valvontaohjelma muodostuu laitosluettelosta, joka sisältää laitospohjaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja se pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista.

Elinvoimalautakunta valmistelee vuosittain seuraavan kalenterivuoden valvontaohjelman. Valvontaohjelman yhteenveto viedään ympäristö- ja rakennuslautakunnalle tiedoksi. Yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista, joten valvontaohjelmaa voidaan pitää ei-julkisena asiakirjana.

17. Suunnitelmallisten tarkastusten maksullisuus

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta peritään maksu. Maksut määräytyvät ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti.

Maa-aineslain valvonnasta perittävät maksut perustuvat otettavaan maa-ainesten määrään. Maksun suuruus määräytyy maa-ainelupien ja maisematyölupia koskevan taksan mukaisesti. Maksuissa otetaan huomioon myös ympäristöluvan ja maa-aineluvan yhteiskäsittely.

18. Tietojärjestelmät

Käytössä valtionhallinnon YLVA- järjestelmä ja maa-ainesten osalta NOTTO- tietokanta. MATTI-järjestelmään palvitetaan maaperän kunnostuskohteet.

20. Valvonnan resurssit

Rautavaaran kunta ostaa ympäristönsuojelun palvelut Kuopion kaupungilta.

21. Seuranta

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti.

AK.
T.T.